

[Axel Sørensen.]

af små brug, for det viser sig, at jo større brugen er, desto dårligere er det gået, hvad den skattepligtige indkomst angår. Det er et problem ude i kommunerne, at man skal bruge penge og bruge mange penge, og er der ingen indkomst at ligne på, forsvinder grundlaget. Men grundlaget er fortsat til stede i det lille landbrug, ja, der noteres endda i mange tilfælde indkomstforhøjelser, medens man i de større landbrug ingen indkomst har haft, men endda møder med underskud — et forhold, som det mindre landbrug aldrig har haft råd til at have, fordi man skulle kunne leve og eksistere, fordi man ingen formue havde at øse af i et år, hvor indtægter og udgifter stod i misforhold til hinanden — dette til trods for at den gældende kornordning yder det større landbrug den største bistand, større end den, der ydes det mindre landbrug og gårdbruget.

Jeg vil gerne nævne et forhold, som er mig bekendt. I nærheden af hvor jeg bor, er der en landmand, som ejer et areal på mellem 300 og 400 ha. Han tilsår $\frac{1}{8}$ med rug og høster 25 fold eller 1.000 tdr. Disse 1.000 tdr. afleverer han efter den notering, som kornordningen fastsætter, men i det efterfølgende år, når den højtærede landbrugsminister holder udsalg over den for meget afleverede rug, kan han hente de 1.000 tdr. igen 10 kr. billigere pr. td., det giver 10.000 kr., et ikke helt dårligt resultat, det vedkender den mand sig. I modsætning hertil kan det mindre husmands- og gårdbrug få et tilskud på 250-500 kr.; og det vil i dag ofte være de to forhold, der står over for hinanden.

Jeg kan derfor slutte mig til den udtalelse, der er kommet herfra, om, at kun ca. 20 pct. af danske landmænd har fordel af den gældende kornordning, og så er der endda af andre ordførere, fra venstre og de konservative, fremsat ønske om en højere kornpris. Jeg synes også, at der bør tages hensyn til det mindre landbrug. Hvis regeringen vil føre den tankegang ud i praksis, må den foreslå en ordning, hvorved der tages hensyn til de mindre landbrug, måske ved at yde dem lån til deres indkøbsforeninger på et par hundrede millioner kroner, for at de kan opnå mulighed for forbedring af stalde o. lign., så man kan bevare den mindre

brugsstørrelse. Staten har aldrig tabt penge på disse lån. De er blevet administreret billigt og vil medvirke til billigelse og mere rentabel produktion.

Jeg vil gerne til slut sige, at den tilstand, vi i øjeblikket befinder os i, ikke kan forventes at blive permanent, så meget ved vi, men vi kan komme ud i en uholdbar tilstand, der medfører urimelige nedlægninger af landbrug, hvilket er meget uheldigt, fordi det måske om et par år vil være ønskeligt, at disse brug findes.

Disse ønsker er slet ikke fremført af brugenes ejere, men af andre, der beskæftiger sig med de levevilkår, som de, der arbejder med dyrkning af Danmarks jord, har. Det er meget beskæmmende at se så stor en part af mennesker her, som ikke virkelig tænker sig at råde bod på de vanskeligheder, som er blevet nævnt, fordi man fra statens side måtte tilbyde mægtig store beløb for at få disse ejendomme overført til sådanne brugere, som kunne gøre krav på at komme i besiddelse deraf.

Det mindre landbrug er på sin vis et bindeled mellem arbejdere og arbejdsgivere, og i det lille brug har man dette på nærmeste hold, fordi en sådan bruger den ene halve dag er sin egen arbejder og den anden halve dag sin egen herremand. Det er sådan noget, der kan skabe ballast i samfundsskibet, og vi kan jo ellers nok komme ud for opræk til konflikt blandt mennesker, der på sin vis har det nøjeste kendskab til de specielle områder, de har med at gøre, men som mangler helhedsindtrykket. Her har det lille landbrug af den beskaffenhed, jeg har omtalt, været en ballast i samfundsskibet, og det har i mange henseender ført os over vanskeligheder, som ellers ville have ført til store konflikter.

Vi har fra det mindre landbrugs side altid vist økonomisk og social forståelse og i særlig grad over for de samfundsborgere, der har haft det dårligere end husmændene. Jeg minder om det og spørger: har man glemt dette?

Landbrugsministeren (Skytte): Debatten i går var jo en debat om de principper, der lå bag regeringens forslag til en helhedsløsning, og jeg skal derfor i dag ikke sige andet om denne helhedsløsning, end at den bygger på principperne løn-, pris- og avancementstop